

Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja Roberta Metsola
Runa valstu un valdību vadītāju neformālajā sanāksmē
Nikosijā (Kiprā), 2026. gada 24. aprīlī

Paldies, priekšsēdētāj Košta, un paldies, prezident Hristodulidi, par šīs diskusijas rīkošanu un par to, ka uzņematies vadību šajos sarežģītajos laikos.

Labrīt visiem!

Šajā reizē vēlos uzsvērt trīs jautājumus. Pirmais jautājums ir mūsu reakcija uz Tuvo Austrumu krīzes ekonomisko ietekmi. Otrais jautājums ir Parlamenta novērtējums par ceļvedi “Viena Eiropa, viens tirgus”, un trešais jautājums ir daudzgadu finanšu shēma.

Bet pirms es sāku, vēlos atzinīgi novērtēt 20. sankciju paketes pieņemšanu un 90 miljardu eiro aizdevuma piešķiršanu Ukrainai. Parlaments par šo aizdevumu nobalsoja un ar to saistītos tiesību aktus parakstīja pirms diviem mēnešiem. Saprotu, ka patlaban mūsu uzmanības centrā ir Tuvie Austrumi, taču pasaulē, kas kļūst arvien nestabilāka, līderību mēra pēc spējas reaģēt uz vienu krīzi, nenovēršoties no citām. Mēs to pierādām.

Ar to es nonāku pie pirmā jautājuma: enerģijas cenas un Tuvie Austrumi.

Kopš pamiera noslēgšanas ir pagājušas septiņpadsmit dienas, un, kā mēs visi redzam, šis pamiers ir trausls. Taču tas rada labvēlīgu augsni sarunām un ir jānosargā. Es tikos ar Persijas līča sadarbības padomi, tostarp tās ģenerālsēkretāru, lai piedāvātu Eiropas Parlamenta atbalstu, un zinu, ka ar viņu un reģionālajiem partneriem šodien tiksieties arī jūs. Nik, Kipra ir Eiropas bāka šajā reģionā, un Kipras prezidentūra ir izrādījusies svarīgs tilts uz Tuvajiem Austrumiem.

Mēs visi vēlamies vienu: ātras kara beigas un noturīgu mieru, kas Irānas tautai garantētu tiesības, cieņu un brīvību, kļiedētu bažas par Irānas kodolprogrammu un ballistisko raķešu programmu un tās atbalstu pastarpinātajiem spēkiem un novērstu kuģu satiksmes traucējumus Hormuzas šaurumā. Joprojām redzam, ka Irānas režīms patvaļīgi izpilda nāvessodus un aiztur disidentus. To vidū ir Nobela miera prēmijas laureāte Nargisa Mohammadi, kurai februārī atkal tika piespriests septiņus ar pusi gadus ilgs cietumsods. Ir svarīgi, lai visi šie cilvēki un viņu ģimenes locekļi redzētu, ka Eiropa viņus nav aizmirsusi.

Ir jāatjauno brīva kuģu satiksme, un es atzinīgi vērtēju to, ka arvien lielāks skaits partneru sadarbojas šajā jautājumā un parāda, ka Eiropa spēj pārvarēt krīzi, kuru mēs neesam izraisījuši, bet ar kuru mums ir jātiek galā. Šeit mēs atkal redzam, cik svarīgi ir, lai kā daļu no mūsu Eiropas aizsardzības un drošības instrumentu kopuma mēs izstrādātu skaidru stratēģiju attiecībā uz 42. panta 7. punktu.

Runājot par enerģijas cenām — esmu iepazinies ar Komisijas priekšlikumiem un piekrītu, ka mums ir vajadzīgs mērķtiecīgs pagaidu risinājums. Tas ir vajadzīgs ātri. Taču šodienas vajadzību iespaidā nedrīkstam atteikties no risinājumiem, kas dod rezultātus ilgtermiņā. Mums nevajadzētu labot to, kas darbojas.

Gāzes uzglabāšanas noteikumi, ko ieviesām pirms četriem gadiem, stabilizēja tirgus, nostiprināja uzticēšanos un uzlaboja sadarbību starp dalībvalstīm. Mūsu centieni dažādot energoresursu struktūru un samazināt atkarību atmaksājas. Šodien vislabāk klājas valstīm,

kurām ir vairāk atjaunojamo energoresursu, lielāka kodolenerģijas jauda un kuras ir mazāk atkarīgas no gāzes.

Tas nenotika nejauši. Mēs pieņemām pārdomātus lēmumus, kas padara mūs noturīgākus, neatkarīgākus un mazāk pakļautus satricinājumiem. Mūsu ilgtermiņa stratēģija darbojas. Mums jāturpina iesāktais.

Tas nozīmē, ka ir vairāk jāiegulda infrastruktūrā, lai tā darbotos. Parlaments jau aktīvi strādā pie elektrotīklu paketes, kas modernizēs mūsu tīklus, lai veicinātu tīrāku, decentralizētāku energoapgādi. Ceru, ka šīs paketes izskatīšanu pabeigsim gada otrajā pusē. Lai likumdošanas process noritētu raiti, ir svarīgi, kā šie priekšlikumi tiek uztverti.

Tas nozīmē arī būt atvērtiem dažādiem elektroenerģijas ražošanas veidiem. Komisijas stratēģija par maziem modulāriem reaktoriem un progresīviem modulāriem reaktoriem ir solis šajā virzienā. Uz to uzstāja Eiropas Parlaments, un esam gatavi ātri rīkoties, lai tā tiktu īstenota.

Otrais jautājums: ceļvedis “Viena Eiropa, viens tirgus”.

Februārī Aldenbīzenā vienojāmies, ka Eiropadomes marta sanāsmē pieņemsim lēmumus un noteiksim termiņus. Tagad ir pienācis laiks pildīt solījumus.

Pateicos Komisijai un Padomei par sadarbību šā ceļveža izstrādē. Manuprāt, mūsu komandas šajos apstākļos strādāja labi un ātri. Process varēja būt labāks — un ilgāks. Dažas politiskās grupas arī vēlējas, lai lielāks uzsvars būtu likts uz investīcijām, mājokļiem, digitalizāciju, sociālo dimensiju un nepieciešamību novērst šķēršļus valstu līmenī un pārmērīgu reglamentēšanu.

Tomēr, neraugoties uz to, šis ceļvedis ir vērienīgs, stiprina mūsu spēju izturēt satricinājumus un atbilst kopīgajā deklarācijā izklāstītajiem mērķiem. Tā ir Eiropa, kas reaģē uz savām vajadzībām.

Eiropas Parlaments aktīvi strādās pie ceļvedī uzskaitītajiem prioritārajiem jautājumiem. Taču mums ir vajadzīga arī rīcības brīvība un uzticēšanās, lai pienācīgi veiktu savu demokrātiskās pārraudzības un leģitimitātes darbu. 720 Eiropas Parlamenta deputāti no vairāk nekā 200 politiskajām partijām nav un nekad nebūs ar mieru vien formāli apstiprināt citur pieņemtus lēmumus.

Ir noteikti prioritāro tiesību aktu izstrādes termiņi, un ir politiska apņemšanās darīt visu iespējamo, lai tos ievērotu, pilnībā respektējot likumdošanas procesu. Tas ir ārkārtīgi svarīgi. Turklāt daži priekšlikumi vēl nav iesniegti. Mūsu atruna ir tāda: Eiropas Parlaments nepaklausies spiedienam, ja priekšlikumi netiks iesniegti savlaicīgi un nebūs labi izstrādāti. Vērienīgi mērķi ir laba lieta, taču mums jābūt reālistiskiem. Tāds ir mūsu pienākums pret iedzīvotājiem.

Esmu to teikusi jau iepriekš: lielākā daļa cilvēku uzskata Eiropu par vienotu sistēmu, un viņi to vērtē pēc viena kritērija — vai tā sniedz rezultātus. Mums ir jāstrādā kopā.

Tas ir saistīts ar pēdējo jautājumu — par daudzgadu finanšu shēmu.

Pagājušajā nedēļā Eiropas Parlamenta Budžeta komitejas locekļi ar pārliecinošu balsu vairākumu apstiprināja mūsu nostāju sarunās par nākamo ilgtermiņa budžetu. Nākamnedēļ plenārsesijā par to notiks balsošana. Tas ļaus mums sākt sarunas ar Padomi, līdzko tā būs pieņēmusi savas pilnvaras. Tātad aprīlī būs pieņemta mūsu nostāja, mēs zināsim, ko vēlamies, un būs gatavi.

Tomēr pirms turpinām, vēlos precizēt divas lietas. Pirmkārt, mūsu komitejas ziņojumā netiek apšaubīta jaunā budžeta vispārējā struktūra. Atbalstām to, ka lielāka uzmanība tiek pievērsta konkurētspējai un aizsardzībai. Mēs tikai aicinām jūs būt atvērtiem idejai par jauniem pašu resursiem. Otrkārt, nevaram gaidīt, ka nākamās paaudzes maksās vecos parādus. Attiecībā uz *NextGenerationEU* mums ir jānodrošina, ka parādu un procentu atmaksa neapdraud mūsu nākotnes mērķus. Vēlreiz gribu uzsvērt — īstermiņa pasākumi nedrīkst radīt ilgtermiņa problēmas.

Nobeigumā vēlos teikt: Eiropa nevar stāties pretī jaunā laikmeta izaicinājumiem ar novecojušu sistēmu. Pašreizējo budžetu maksimāli noslogo krīzes, kuru risināšanai tas nekad nav bijis paredzēts. Mēs panācām, ka budžets darbojas, taču tai pat laikā redzam tā iespēju robežas. Nevaram turpināt reaģēt uz mainīgo pasauli ar novecojušiem instrumentiem. Mums ir vajadzīgs mērķim atbilstošs budžets, kas ļauj sasniegt rezultātus vissvarīgākajās jomās un īstajā laikā.

Paldies!